

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-
педагогічної роботи

професор В. Д. Марковський

“ ___ ” _____ 2020 року

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ОСВІТІ»
Навчальний рік 2020 - 2021

галузь знань	<u>01 «Освіта/Педагогіка»</u> (шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність	<u>011 «Освітні, педагогічні науки»</u> (шифр і назва спеціальності)
курс	перший

Силабус навчальної дисципліни
затверджено на засіданні кафедри
української мови, основ психології та
педагогіки

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від
“ ___ ” _____ 2020 року № ___

Протокол від
“31” серпня 2020 року № 14

Голова методичною комісією ХНМУ з
проблем гуманітарної та соціально-
економічної підготовки

Завідувач кафедри

_____ проф. Вовк О. Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

проф. Фоміна Л.В.
(прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 2020 року

(підпис)

“31” серпня 2020 року

1. Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім'я по батькові викладача	кандидат педагогічних наук, доцент Лебединець Тетяна Михайлівна
Контактний тел.	(057)372-11-79, (057)372-17-87
E-mail:	dvzkhmu@ukr.net
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	Понеділок 16.30-18.30 , ауд. кафедри української мови, основ психології та педагогіки
Онлайн консультації	Вівторок 16.30-18.30

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» складено відповідно до тимчасового Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) фахівців другого (магістерського) рівня, галузі знань 01 – «Освіта / педагогіка», спеціальності – 011 «Освітні, педагогічні науки».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Рушійною силою розвитку української держави є формування потужного освітнього потенціалу нації, досягнення найвищої якості підготовки фахівців. Розв'язання цього завдання вимагає нової стратегії освіти, забезпечення психолого-педагогічної підготовки сучасного викладача. Розробка освітніх стратегій, упровадження сучасних педагогічних технологій вимагає від викладача нових компетенцій, щоб бути спроможним до системного розгляду змін в освіті, в педагогіці вищої школи. Стратегічні завдання освіти зумовлюють потребу у формуванні інтересу майбутніх викладачів до набуття знань, потреби у постійному самовдосконаленні, усвідомленні необхідності навчатись протягом усього життя. Таким чином, реформування вищої освіти, процеси євроінтеграції, якість підготовки педагогічних кадрів, підвищення їх професійної компетентності і зумовлюють актуальність вивчення навчальної дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» у системі підготовки магістрів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є система вищої освіти в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Системний підхід у вищій освіті» має зв'язки з такими дисциплінами, як: «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця», «Дидактичні системи у вищій школі», «Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні».

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з теорії та практики системного підходу у вищій освіті, загальні положення організації вищої освіти в Україні.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є: формування системи теоретичних знань та практичних умінь застосовувати різноманітні технології навчання, добирати найефективніші відповідно змісту і особливостям навчальної дисципліни; формування комплексних компетентностей, розвиток педагогічного мислення та сприяння професійному самовизначенню, набуття магістрантами професійно-педагогічної ідентичності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: формування у майбутніх фахівців знань про місце і роль педагогічних чинників в індивідуальному та суспільному житті; допомога студентам у засвоєнні сутності педагогіки вищої школи як джерела інноваційної системи, галузі науки і соціальної практики, її суспільного значення; формування у магістрантів вміння правильно осмислювати закономірності системного аналізу вищої освіти; дати знання з організації системного підходу до аналізу педагогічної діяльності, проведення емпіричних конкретно-педагогічних досліджень у вищій школі, їх аналізу та використання отриманих результатів; формування здатностей особи до компетентної професійної діяльності, яка є динамічним поєднанням знань, розуміння, навичок, умінь, досвіду та здібностей (приймати правильні професійні рішення, прогнозувати результати дій, нести відповідальність тощо), які лежать в основі кваліфікації випускника.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

інтегральної: здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній педагогічній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії;

загальних компетентностей: здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

спеціальних (фахових) компетентностей: здатність застосовувати знання у вирішенні складних педагогічних ситуацій; здатність організувати освітній процес, використовуючи адекватні методи, засоби та прийоми професійної підготовки; обґрунтування вибору методів, форм та засобів організації освітнього процесу; здатність використовувати у професійній діяльності знання з вибору та застосування форм та методів, педагогічних технологій навчання; здатність забезпечувати методику викладання дисциплін у вищій школі.

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти *соціальних навичок (soft skills):* комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички,

розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей»:

Матриця компетентностей

№ з/п	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
1	здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії.				
Загальні компетентності					
1	Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо	Свої соціальні та громадські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію	Нести відповідати за свою громадянську позицію та діяльність
2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Методи реалізації знань у вирішенні практичних питань	Вміти використовувати фахові знання для вирішення практичних ситуаціях	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності	Нести відповідальність за своєчасність прийнятих рішень
3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим	Знати сучасні тенденції розвитку освіти та аналізувати їх	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
4	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	У галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь

Спеціальні (фахові) компетентності					
1	Здатність застосовувати знання у вирішенні складних педагогічних ситуацій.	<ul style="list-style-type: none"> • Сутність навчально-виховного процесу у вищій школі; • особливості форм, методів і засобів організації навчально-виховного процесу в умовах вищого навчального закладу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Використовувати на практиці фахові знання для рішення складних педагогічних ситуацій. • створювати емоційно-позитивний клімат на занятті, при виконанні професійних завдань. 	Встановлювати педагогічно-доцільні відносини між суб'єктами професійно-педагогічної діяльності у ЗВО.	Нести відповідальність за грамотність та своєчасність у прийнятті рішень щодо планування та організації освітнього процесу у ЗВО.
2	Здатність організувати освітній процес, використовуючи адекватні методи, засоби та прийоми професійної підготовки; обґрунтування вибору методів, форм та засобів організації освітнього процесу	<ul style="list-style-type: none"> • Специфіку планування та організації освітнього процесу в умовах ЗВО; • сутність освітнього процесу; • особливості форм, методів і засобів організації освітнього процесу 	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризувати організаційні форми навчання у ЗВО, засоби правильного використання у навчальному процесі; • визначати методи професійного навчання, які є адекватними щодо рівня здобувачів освіти 	Організувати освітній процес у ЗВО	Брати на себе відповідальність за обрані методи, засоби та прийоми професійного навчання у ЗВО
3	Здатність використовувати у професійній діяльності знання з вибору та застосування форм та методів, педагогічних технологій навчання	<ul style="list-style-type: none"> • Принципи вибору форм, методів і засобів навчання у вищому навчальному закладі; • особливості методики проведення різних видів занять; • сучасні освітні технології 	<ul style="list-style-type: none"> • Володіти методикою проведення різних видів занять у вищій школі; • володіти сучасними формами і методами навчання; • обирати та впроваджувати форми, методи та педагогічні технології в освітній процес 	Організувати та підтримувати доцільно педагогічну взаємодію та сприятливий психологічний клімат з учасниками освітнього процесу спрямований на оптимізацію навчальної діяльності	Нести відповідальність за якісну розробку та застосування форм, методів і педагогічних технологій в освітній діяльності

4	Здатність забезпечувати методику викладання дисциплін у вищій школі	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Особливості методики викладання соціально-гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін; ▪ специфіку застосування новітніх освітніх технологій у вищій школі; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ оптимально поєднувати загальнодидактичні методи, прийоми і засоби навчання, які застосовуються для організації освітнього процесу; ▪ володіти методиками викладання соціально-гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін; ▪ аналізувати та впроваджувати у власну діяльність теоретично обґрунтовані положення найсучаснішого педагогічного досвіду 	Демонструвати методику викладання дисциплін, враховуючи їх специфіку	Нести відповідальність за якість методики викладання дисциплін у вищих навчальних закладах
---	---	---	---	--	--

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання**:

1. Знання та розуміння структури вищої освіти в Україні, специфіки професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи; вміння використовувати законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти, сучасні засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи зі студентами, інноваційні методи навчання.

2. Вміння та навички проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел конкретних освітніх, наукових та професійних текстів в сфері обраної спеціальності, виявляти теоретичні та практичні проблеми, а також дискусійні питання в сфері конкретних освітніх, наукових та професійних проблем педагогічних наук, виявляти, ставити та вирішувати наукові задачі та проблеми.

3. Вміння використання в освітній діяльності сучасних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, які сприяють ефективній комунікації в освітньому середовищі, прогресу у досягненні результатів навчання студентами та підвищенню якості освітньої діяльності в цілому.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредитів ЄКТС.

Розділ дисципліни 1. Системний підхід у вищій школі

Тема 1. Система: сутність, типи та характеристики

Філософське і наукове визначення поняття «система». Еволюція становлення поняття системи. Системні принципи. Типи систем. Складові системи

Тема 2. Системний підхід як спосіб наукового пізнання та практичної діяльності

Ідея системності в діяльності людини. Системний підхід у II половині XX століття: впровадження у практику управління соціальними інститутами; планування розвитку науки і техніки, розробка інформаційних систем. Системоутворюючий параметр. Вища освіта як соціальний інститут. Вища освіта як підсистема в системі суспільних відносин. Характеристики й тенденції розвитку сучасної вищої освіти. Характеристики й тенденції розвитку сучасної вищої медичної освіти.

Тема 3. Сучасна система вищої освіти України

Ознаки сучасної освіти. Структура сучасної вищої освіти України. Ступені освіти. Системний підхід у розбудові системи освіти. Актуальність системного підходу до якості вищої освіти.

Тема 4. Заклад вищої освіти як соціально-педагогічна система

Заклад вищої освіти як освітній простір. Роль і функції сучасного ЗВО у суспільстві. Поняття про соціально-педагогічну систему як сукупність цілей, завдань, змісту, матеріальної й духовної складової, санкціонованих ролей і відносин та результатів діяльності. Загальна структура ЗВО. Навчально-виховні й допоміжні підрозділи ЗВО. Кафедра в структурі вищої школи: роль, місце, напрями роботи. Педагогічний колектив і студентський колектив; суб'єкт-суб'єктна парадигма сучасного ЗВО. Традиції та навчально-виховний вплив ЗВО на особистість студента.

Тема 5. Організація та управління діяльністю ЗВО: системність і особливості

ЗВО як синергетична система. ЗВО як об'єкт управління. Зовнішні й внутрішні чинники управління у вищій школі. Особливості управління у вищій школі. Планування, прогнозування й технологія управління у ЗВО. Навчальний процес та позааудиторна робота студента: управління й оцінка результатів. Організація проведення нарад, засідань, семінарів та інших заходів у ЗВО. Моніторинг якості освіти ЗВО. Особливості організації діяльності закладу вищої медичної освіти.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 01 «Освіта / Педагогіка» (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки»	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		2-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 12, самостійної роботи студента – 78	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	Лекції
		2 год.
		Практичні, семінарські
		10 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		78 год.
Індивідуальні завдання:		
-		
Вид контролю: залік		

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (заочна)					
	усього	У тому числі				
лек		пр	лаб	інд	срс	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ дисципліни 1. Системний підхід у вищій школі						
Тема 1. Система: сутність, типи та характеристики	18	-	2	-	-	16
Тема 2. Системний підхід як спосіб наукового пізнання та практичної діяльності	18	2	2	-	-	14
Тема 3. Сучасна система вищої освіти України	18	-	2	-	-	16
Тема 4. Заклад вищої освіти як соціально-педагогічна система	18	-	2	-	-	16

Тема 5. Організація та управління діяльністю ЗВО: системність і особливості	18	-	2	-	-	16
Разом за розділом 1	90	2	10	-	-	78
Усього годин по дисципліні	90	2	10	-	-	78

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Системний підхід як спосіб наукового пізнання та практичної діяльності	2
Усього годин		2

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Система: сутність, типи та характеристики	2
2	Системний підхід як спосіб наукового пізнання та практичної діяльності	2
3	Сучасна система вищої освіти України	2
4	Заклад вищої освіти як соціально-педагогічна система	2
5	Організація та управління діяльністю ЗВО: системність і особливості	2
Усього годин		10

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Система: сутність, типи та характеристики Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	16
2	Тема 2. Системний підхід як спосіб наукового пізнання та практичної діяльності Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	14
3	Тема 3. Сучасна система вищої освіти України Створення мультимедійної презентації на тему: «Ознаки сучасної освітньої системи»	16
4	Тема 4. Заклад вищої освіти як соціально-педагогічна система Написати есе у цифровому форматі до 3-х сторінок	16
5	Тема 5. Організація та управління діяльністю ЗВО: системність і особливості. Складання схеми у конспекті: організація структурних підрозділів ЗВО, виконання практичних завдань	16
Усього годин		78

9. Завдання для самостійної роботи

Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота.

10. Політика викладача (кафедри)

Академічні очікування від студентів/-ок

Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливість та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Плагіат та академічна доброчесність

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших

заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

11. Методи навчання

Вербальні (лекція, бесіда);
наочні (ілюстрація);
практичні (самостійна робота, кейс-метод, мозковий штурм, робота в парах, робота в групах).

12. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (*за вибором*): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

13. Форма оцінювання знань студентів

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік.

13.1 Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

Оцінювання студентів проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ».

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

13.2 Залік

Залік для дисциплін, вивчення яких завершено – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни та передбачає врахування ПНД та перевірку засвоєння усіх тем з дисципліни. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

14. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Плани самостійної роботи студентів.
4. Методичні розробки для викладача.
5. Методичні вказівки до практичних занять для студентів.
6. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.

7. Питання та завдання до контролю засвоєння розділу.
8. Перелік питань до диференційованого заліку.

15. Рекомендована література

Основна література

1. Бех Ю. В. Філософські проблеми сучасного управління складними системами : ідеї, принципи і моделі : монографія / Ю. В. Бех, А. І. Слепцов. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 404 с.
2. Волков О. І. Системи якості вищих навчальних закладів: теорія і практика. – К. : Наук. думка, 2006. – 289 с.
3. Корбутяк В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень : навч. посібник / Корбутяк В. І. – Рівне : НУВГП, 2010. – 176 с.
4. Кудіна В. В. Педагогіка вищої школи / В. В. Кудіна, М. І. Соловей, Є. С. Спіцин. – К. : Ленвіт, 2007. – 194 с.
5. Системний підхід у вищій школі : навч. посіб. / авт.-упоряд. Т. Д. Кочубей, К. В. Іващенко.– Умань : ПП Жовтий О.О., 2014. – 131 с. – (Серія «Педагогіка вищої школи»).
6. Шабанова Ю. О. Системний підхід у вищій школі : підруч. для студ. магістратури / Ю. О. Шабанова; М-во освіти і науки України; Нац. гірнич. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – 120 с.

Допоміжна література

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник / А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді : монографія / авт. кол. : за ред. М. Михальченка. – К. : Пед. думка, 2010. – 312 с.
3. Максимов О. Системний підхід до вивчення дисциплін вищої школи / О. Максимов // Рідна школа. – 2006. – № 1. – С. 17–19.
4. Малафіїк І. В. Системний підхід у теорії і практиці навчання / І. В. Малафіїк. – Рівне : РДГУ, 2004. – 437 с.

16. Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал.
2. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
3. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.

17. Перелік питань до заліку

1. Проаналізуйте ідею системності в діяльності людини.
2. Розкрийте сутність системи як центрального поняття системного підходу.
3. Дайте визначення поняттю «система», «педагогічна система» та «системний підхід».
4. Розкрийте поняття вищої освіти як педагогічної системи.
5. Проаналізуйте особливості системи вищої освіти України.
6. Проаналізуйте поняття соціально-педагогічної системи як сукупність цілей, завдань, змісту, матеріальної й духовної складової, санкціонованих ролей і відносин та результатів діяльності.
7. Дайте характеристику вищої освіти як соціального інституту.
8. Розкрийте сутність вищої освіти як підсистеми в системі суспільних відносин.
9. Розкрийте сутність системного підходу як загальнонаукової методології в педагогіці.
10. Дайте характеристику основних типів ЗВО в Україні.
11. Відобразіть схематично структуру педагогічної системи освіти.
12. Проаналізуйте організацію освітнього процесу підготовки фахівців у вищій школі з точки зору системності.
13. Визначте особливості та тенденції розвитку сучасної вищої освіти.
14. Дайте характеристику ЗВО, його ролі та завдань у суспільстві.
15. Надайте характеристику особливостям педагогічного і студентського колективів у системі вищої освіти.
16. Охарактеризуйте загальну структуру ЗВО.
17. Визначте роль, місце, напрями роботи основних структурних підрозділів ЗВО.
18. Визначте роль, місце та напрями роботи кафедри в структурі вищої школи.
19. Визначте сутність, завдання та загальну структуру системи студентського самоврядування.
20. Визначте сутність державного управління освітою. У чому полягає мета державної політики в сфері освіти?
21. Обґрунтуйте сутність і цілі управління освітою як специфічним соціальним феноменом.
22. Наведіть загальну структуру принципів управління освітою.
23. Поясніть сенс та зміст інноваційної спрямованості управління освітою. Мета та засоби управління ЗВО.
24. Дайте характеристику ЗВО як синергетичної системи і як об'єкта управління.
25. Сформулюйте вимоги до взаємовідносин «викладач-студент», «студент-студент».